

Spor Eğitimi Modeli'nin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutumuna Etkisi

Öğrt.İbrahim Doydu
Milli Eğitim Bakanlığı
brhmdyd@hotmail.com

Yrd.Doç.Dr.Aylin Çelen
AİBÜ-Türkiye
aylin_celen@hotmail.com

Doç.Dr.Hakkı Çoknaz
AİBÜ-Türkiye
coknaz_h@ibu.edu.tr

Çankırı İlinde bulunan bir ilköğretim kurumunun 2. kademe öğrencileri üzerinde yürütülen ve 16 hafta süren bu çalışmanın amacı, spor eğitimi modeli doğrultusunda işlenen ders dışı futbol eğitim (egzersiz) çalışmalarının, öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik olan tutumlarına etkisini incelemektir. Araştırmada deneysel modellerden ön test – son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Bu amaçla, Çankırı İlinde bulunan bir ilköğretim okulunun 2. kademesinde öğrenim gören öğrenciler, yansız atama yöntemi ile spor eğitimi modelinin kullanılacağı deney grubu ve geleneksel öğretim yaklaşımının kullanılacağı kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubuna spor eğitimi modeli ile hazırlanan çalışma programı uygulanırken, kontrol grubuna geleneksel öğretim yaklaşımı ile hazırlanan çalışma programı uygulanmıştır. Çalışma deney grubunda 24, kontrol grubunda 24 olmak üzere toplam 48 erkek öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın başında ve sonunda deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spora olan tutumlarını ölçmek için Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Spor eğitimi modeli ile hazırlanan çalışma programı uygulanan deney grubu ve geleneksel öğretim yaklaşımı ile hazırlanan çalışma programı uygulanan kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test tutum puanları incelendiğinde, hem kontrol hem de deney grubunda tutum giriş ve çıkış davranışlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir (Kontrol grubu: $t(1, 23) = 1.267, p > 0.05$), Deney grubu: $t(1, 23) = 1.552, p > 0.05$). Kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilerin tutum son test puanları karşılaştırıldığında ise yine iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir ($t(1, 46) = -.264, p > 0.05$). Hem geleneksel öğretim yaklaşımı hem de spor eğitimi modeli, öğrencilerin tutumlarının gelişimi üzerinde olumlu etkiler yaratmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Beden eğitimi, Spor eğitimi modeli, Geleneksel öğretim, Tutum

GİRİŞ

Yöntemsiz etkinlikler rastlantısal sonuçlar getirir. Uygun ve iyi yöntem seçildiği ve uygulandığı takdirde, amaçlara daha kısa zamanda ulaşılması mümkün olmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Sportif becerilerin nasıl öğretileceği ve öğrenileceği konusunda birçok yöntemden söz edilebilir. Yöntemlerdeki farklılıklar denenecek yolların farklılığından kaynaklanmaktadır (Demirhan, 2006).

Öğretmenlerin yöntem konusunda seçici olabilmesi, onların çok farklı yöntemleri tanımaları ve kullanabilmeleri ile olanaklıdır (Şahinel, 2003). Öğretimde kullanılacak yöntemin seçimi öğretimin amacı, kapsamı ve niteliğine göre değişebilmektedir. Bunun yanında; öğretilecek konunun niteliği, eğitsel hedefler ve davranışların alanları (bilişsel,

duyuşsal, devinimsel), öğretmenin yöntem yatkınlığı, fiziki mekânın özellikleri, araç ve gereçlerin niteliği, öğrencilerin sayısal durumu, öğretim süresi ve maliyet-yarar durumu gibi etmenler de yöntem seçimini etkilemektedir (MacNaughton ve Williams, 1998).

Beden eğitiminde kullanılan en yeni yaklaşımlardan birisi Spor Eğitim Modeli (SEM) iken, en geleneksel yaklaşımlardan bir tanesi de Geleneksel Öğretim Yaklaşımı (GÖY)'dir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutum geliştirmelerinde bu yaklaşımların ne kadar etkili olduğu merak konusu olmuştur.

Siedentop (1982), öğrencilerin aşamalı öğrenme için daha fazla sorumluluk aldıkları, öğrenci merkezli pedagoji ile sporun ana bağlamsal özelliklerini harekete geçiren bir müfredat ve eğitimsel model sunmuştur. Model, SEM olarak adlandırılmış ve daha sonra dünyada yaygınlaşan beden eğitimi müfredatındaki yeniliğin temellerini temsil etmiştir.

Ders dışı sportif etkinliklerdeki ortamdan etkilenecek oluşturulmuş SEM, beden eğitimi ve spor programları için geliştirilen bir müfredat ve öğretim modelidir. Genel olarak, SEM öğrencilere geleneksel beden eğitimi ve spor öğretiminden daha bütün ve gerçek bir spor deneyimi ve tecrübesi sağlar. Bu modelde öğrenciler yalnızca daha bütün ve gerçekçi bir şekilde nasıl oynayacaklarını öğrenmezler ayrıca spor deneyimlerini koordine eder ve yönetirler. Ek olarak kişisel sorumluluk ve etkili grup üyeliği becerileri öğrenirler (Siedentop, 1994; 1998). Eğitim açısından önemi ortaya çıktıktan sonra, SEM okullarda yaygın olarak uygulanmaya başlanmıştır (Candan, 2005).

GÖY'de öğretmen, bilgi ve becerileri hazır olarak öğrencilere aktarır. Geleneksel bakış açısı olan GÖY'de, beceriler öğretilirken öğretmen öncelikle bilgi ve deneyimleri doğrultusunda beceri hakkında açıklamalar yapar, ilgili komutları öğrencilere göndererek hareketi gösterir (Demirhan, 2006:294). Bu yaklaşımda öğretmen etkinlikle ilgili bütün kararları verir. Öğrenci ise öğretmen tarafından verilen kararları izleyerek, kendinden istenenleri yapar (Yavaş ve İlhan, 1997:56).

GÖY'de hareket tek bir standarda sahiptir ve sürekli tekrarlar öğrenilir. Öğretmen hareketi seçmede tek uzman kişidir. Bireysel farklılıklar göz ardı edilerek grup eğitimi yapılır. Sık yapılan tekrarlarla grubun birlikteliği sağlanır. Bu durumda öğrenciler iyi bir ilerleme sağladıklarından temel hedeflerden sapma olmaz (Fidan, 1986:61).

Tutum, "bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir eğilim" olarak tanımlanmaktadır (Kağıtçıbaşı, 1999). Tutumlar, kişilerin davranışlarını şekillendiren duyuşsal etmenlerdir. Kişinin davranışının yönü ve şiddetini etkiler. Eğitim ortamında son yıllarda yapılan çalışmalar öğrencilerin derse, materyale ve öğretmene ilişkin oluşturdukları tutumların ders başarısını etkilediğini ortaya koymuştur (Hünük, 2006). Beden eğitimi dersi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalar önemli noktaların ortaya konmasına yardımcı olmaktadır. Örneğin, Sherrili, Holguin ve Caywood (1989) yaptıkları çalışmada fiziksel olarak daha uygun olan öğrencilerin, beden eğitimi ve fiziksel aktiviteye yönelik daha olumlu tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaştıklarıdır. Everhart, Everhart, Sands ve Dunaway (1998), 32 üçüncü sınıf öğrencisinin beden eğitimi dersine ilişkin zevklerini inceledikleri çalışmalarında,

çocukların beden eğitimi dersinde kendilerine gösterilen beceriyi gerçekleştirirken daha çok zevk aldıklarını belirlemişlerdir (Akt: Özer ve Aktop, 2003). Güllü ve Korucu (2005) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik görüşlerini inceledikleri araştırmalarında öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduklarını bulmuşlardır. Hünük (2006) ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının genel olarak olumlu düzeyde olduğunu belirtmiştir. Subramaniam ve Silverman (2007) araştırmalarında öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu bulmuşlardır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli: Bu araştırmanın amacı, SEM ve GÖY'ün kullanıldığı ders dışı futbol eğitim çalışmalarının, öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarının üzerindeki etkisini araştırmaktır.

Bu araştırma deneysel bir çalışma olup, gerçek deneme modellerinden ön test – son test kontrol gruplu model bu araştırmanın yapısını oluşturmaktadır. Gerçek deneme modellerinin ortak özellikleri, birden çok grup kullanılması ve grupların yansız atama (örnekleme) ile oluşturulmasıdır. Ön test – son test kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, diğeri de kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve sonrası ölçümler yapılır (Karasar, 2010).

Çalışma Grubu: Araştırma evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Çankırı Şehit Yahya İlköğretim Okulu II. kademedede öğrenim görmekte olan 120 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma örneklemini ise yine aynı okulun II. kademesinde öğrenim gören ve ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan 48 (24 deney grubu, 24 kontrol grubu) erkek öğrenci oluşturmuştur. Yansız atama yöntemi kullanılarak, ders dışı futbol çalışmalarına katılan öğrencilerden bir grup SEM'in uygulanacağı deney grubu, bir grup da GÖY'ün uygulanacağı kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin yaş ortalaması $\bar{x} = 11.88 \pm 0.80$ ve deney grubunu oluşturan öğrencilerin yaş ortalaması ise $\bar{x} = 12.13 \pm 0.85$ olarak bulunmuştur. Kontrol ve deney gruplarını oluşturan öğrencilerin sekiz tanesi altıncı, sekiz tanesi yedinci ve sekiz tanesi de sekizinci sınıf öğrencisidir.

GSB Spor Genel Müdürlüğü Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı Futbol İl (Mahalli) Oyun Kuralları'nda belirtilen; "Takımlar sahada 7 sporcu ve 1 kaleciden oluşacaktır." (GSB, 2012) kuralına göre her grup 8 kişi olacak şekilde kendi içinde yansız atama yöntemiyle 3 gruba ayrılmıştır. Kontrol ve deney gruplarından elde edilen beden eğitimi ve spora ait tutum puanları üzerinde yapılacak olan istatistiksel analizlere karar vermeden önce her iki grubun da normal dağılım gösterip göstermediği ve varyanslarının homojen olup olmadığı test edilmiştir. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin tutum ön test puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov Smirnov Testi ile bakılmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Kontrol ve Deney Grupları İçin Tutum Ön Test Puanlarının Normallik Testi

Gruplar	N	Kolmogorov Simirnov Z	p
Kontrol	24	.932	.350
Deney	24	.920	.365

Tablo 1'e göre, kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutum puanlarına ait ön test verilerinde normal dağılım gözlenmiştir (kontrol: $z=.932$, $p>0.05$; deney: $z=.920$, $p>0.05$).

Kontrol ve deney gruplarını oluşturan tüm öğrencilerin beden eğitimi ve spora ait tutum ön test puan varyanslarının homojen olup olmadığını belirlemek için Levene Testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Kontrol ve Deney Gruplarının Tutum Ön Test Puan Varyanslarının Homojenliği Testi

	Levene İstatistik (F)	p
Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum	.081	.777

Tablo 2'ye göre kontrol ve deney gruplarının beden eğitimi ve spora ait tutum ön test puanlarının varyansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Kontrol ve deney gruplarının tutum puanlarına ilişkin verilerde varyansların homojen olduğu söylenebilir.

Kontrol ve deney gruplarını oluşturan öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumları ile ilgili hazırbulunuşluk seviyelerinin eşit olup olmadığını belirlemek amacıyla öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutum ön test puanları bağımsız gruplar t testi ile karşılaştırılmış ve bulgular tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Kontrol ve Deney Grubu Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum	N	$\bar{x} \pm ss$	t	p
Kontrol Grubu	24	108.83 \pm 10.92	.178	.860
Deney Grubu	24	108.21 \pm 13.31		

Tablo 3 incelendiğinde kontrol ve deney gruplarının beden eğitimi ve spora karşı tutum ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($t_{(1,46)} = .860$, $p>0.05$). Bu sonuca göre, çalışmanın başında kontrol ve deney gruplarını oluşturan öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarının birbirine benzer ve grupların denk olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Teknikleri: Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarını ölçmek için, geçerliliği ve güvenilirliği hesaplanmış “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” kullanılmıştır (Demirhan ve Altay, 2001). Likert tipi olarak geliştirilen bu ölçekte 12 olumlu ve 12 olumsuz olmak üzere toplam 24 madde bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24, en yüksek puan ise 120’dir. Ölçeğin puanlanmasında; Beş-Tamamen katılıyorum, Dört-Katılıyorum, Üç-Kararsızım, İki-Katılmıyorum, Bir-Tamamen katılmıyorum şeklinde değerlendirilmiştir. 1-24 arası puan en olumsuz tutumu, 25-48 arası puan olumsuz tutumu, 49-72 arası puan nötr tutumu, 73-96 arası puan olumlu tutumu, 97-120 arası puan ise en olumlu tutumu ifade etmektedir. Ölçeği cevaplama süresi 20 dakika olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.93, sınıf içi korelasyon katsayısı 0.85, ölçüt geçerliği korelasyon katsayısı ise 0.83 olarak bulunmuştur.

Spor Eğitim Modeli (Deney) Grubunda İşlem Süreci: Çalışma başlamadan önce deney grubu öğrencilerine “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” uygulanarak tutum ön test verileri elde edilmiştir. Ön test verileri elde edildikten sonra, deney grubunda SEM kullanılarak, haftada üç gün ikişer saat olmak üzere, toplamda 16 hafta ders dışı futbol çalışmaları yapılmıştır.

Çalışmalara başlamadan önce araştırmacı tarafından deney grubundaki öğrencilere SEM ile ilgili genel bilgiler verilmiş ve çalışmaların nasıl yapılacağı konusunda açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra çalışmalarda birlikte yer alacak öğrencilerle birbiri ile denk olacak şekilde her sınıf seviyesinden yansız atama yoluyla 8’er kişilik 3 eşit takım oluşturulmuştur. Öğrencilere takım oluşturma aşamasında her takım için kullanılacak roller ile ilgili bilgi verilmiş ve takımlardaki oyuncuların bilgi ve beceri yönünden denk olmasına dikkat edilmiştir. SEM özellikleri doğrultusunda oyunculuk dışında alınması gereken roller öğrencilere paylaştırılmıştır. SEM’de alınacak roller araştırmacılar tarafından antrenör, hakem, basın, malzemeci ve istatistikçi olarak belirlenmiştir. Öğrencilere rollerin verilmesi aşamasında oluşturulan her takımın rolleri kendilerinin belirlemeleri istenmiştir. Rol paylaşımı sonunda SEM’e katılacak öğrencilerden altı tanesi antrenörlük, altı tanesi hakemlik, altı tanesi istatistikçi, üç tanesi basın, üç tanesi malzemeci rolünü üstlenmiştir. Araştırmacı tarafından daha önceden belirlenen kazanımlara ve konulara bağlı kalınarak bütün öğrencilerle ders dışı futbol çalışmaları dışında bir toplantı düzenlenmiş ve öğrencilerle birlikte tüm sezonun planlaması yapılmış ve sezon planı oluşturulmuştur.

SEM’de çalışma yapacak takımlar oluşturulduktan ve öğrencilere oyunculuk dışındaki roller paylaştırıldıktan sonra, araştırmacı tarafından ilk olarak futbol oyun kuralları anlatılmıştır. Araştırmacılarından biri, takımların antrenörleri ile haftada bir saat olmak üzere her hafta ders dışı futbol egzersiz çalışmaları dışında toplantılar yapmış ve onlara sezon içerisinde yapılabilecek etkinlikler, hazırlamaları gereken materyaller, takımlarının ve kendilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmeye olanak sağlayan çalışma örnekleri sunmuştur. Futbol ders dışı eğitim çalışması kapsamında işlenecek olan tüm beceriler (top sürme, pas, şut) ile ilgili bilgiler ve gösteriler çalışma dışı toplantılarda antrenörlere gösterilmiştir. Daha sonra, her takım kendi antrenörleri aracılığı ile çalışma yapmıştır. Antrenörlük rolü alan öğrencilere sunulan çalışma örnekleri ve antrenörlük rolü alan öğrencilerin kendi hazırlıkları doğrultusunda her takım farklı alıştırımlar yaparak, resmi yarışmalara ve festival dönemine hazırlanmışlardır.

Futbolun taktik bölümünde de, beceri uygulamalarında olduğu gibi giriş bilgileri antrenörlük rolü alan öğrencilere egzersiz dışı toplantılarda antrenörlere araştırmacılarından biri tarafından anlatılmış ve daha sonra antrenörler takımların çalışmalarını yaptırmışlardır. Araştırmacı gerekli zamanlarda çalışmalara müdahil olmuştur.

SEM’de kullanılan diğer rollerden hakem ve istatistikçi rolünü alan öğrencilerle yine egzersiz dışında toplantılar düzenlenmiş ve araştırmacılarından biri tarafından rollerini uygularken gerekli olacak bilgi ve beceriler öğrencilere aktarılmıştır. Hakem ve istatistikçi rolünü alan öğrenciler, planlanmış çalışmalarda ve maçlarda görev yaparak, rollerini uygulama fırsatı bulmuşlardır. Ayrıca sezon planlaması, öğretmen ve takımlar arasındaki her türlü iletişimin sağlanmasında antrenör rolü alan öğrenciler; malzemelerin oyun alanına getirilmesi ve geri götürülmesi, korunması ve mevcut malzeme bilgisinin zaman zaman öğretmen ve antrenörlere verilmesi malzemeci rolü alan öğrenciler; takımların çalışmaları ile her türlü bilgilerin duyurulması, fotoğraflanması, okul panosunda sergilenmesi için basın rolü alan öğrenciler; takımın her türlü ihtiyacının karşılanmasında, festival ortamının hazırlanması gibi konularda ise basın rolünü alan öğrenciler görev yapmışlardır.

SEM ile çalışma yapan deney grubu öğrencileri, öğrenilen her beceri ile ilgili planlanmış futbol oyunları oynamışlar ve öğrenilen becerileri planlanmış çalışma ortamlarında tekrarlamışlardır. Ayrıca deney grubu öğrencileri sezon içerisinde yaptıkları maçların yanı sıra, sezon sonunda yapılmış olan festivale katılmışlar, çok sayıda maç yapma imkânına sahip olmuşlar ve ödüller almışlardır. Festivalden sonra sezon sonlandırılmış ve deney grubu öğrencilerine “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” uygulanarak tutum son test puanları elde edilmiştir.

Geleneksel Öğretim Yaklaşımı Grubunda (Kontrol) İşlem Süreci: Kontrol grubunda uygulama başlamadan önce öğrencilere “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” uygulanarak tutum ön test verileri elde edilmiştir. Ön test verileri elde edildikten sonra, kontrol grubunda GÖY kullanılarak, haftada üç gün ikişer saat olmak üzere, toplamda 16 hafta ders dışı futbol çalışmaları yapılmıştır. Ders dışı futbol çalışmalarına başlamadan önce araştırmacılarından biri tarafından kontrol grubundaki öğrencilere geleneksel öğretim yaklaşımı ile ilgili genel bilgiler verilmiş ve çalışmaların nasıl yapılacağı konusunda açıklamalar yapılmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine anlatma yöntemi ile ilk olarak oyun kuralları anlatılmıştır. Futbol çalışmaları kapsamında işlenecek olan tüm becerilerin (top sürme, pas, şut) öğretimi, GÖY kullanılarak yapılmıştır. Öğrencilerin uygulamaları, komut yöntemi kullanılarak, beceriler fazla sayıda tekrar edilecek şekilde planlanmıştır. Beceri uygulamalarında olduğu gibi, futbolun taktik bölümünün öğretiminde de komut yöntemi kullanılmıştır. Kontrol grubu öğrencileri sadece dönemin sonuna doğru maç yapmıştır. Ayrıca dönemin sonuna doğru SEM grubu öğrencileri tarafından organize edilen festivale katılıp, festival süresince maç yapma imkânı bulmuşlardır. Çalışma sonunda “Beden Eğitimi ve Sporda Tutum Ölçeği” kullanılarak, kontrol grubundaki öğrencilerin tutumlarına ait son test verileri elde edilmiştir.

Verilerin Analizi: Kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilerden elde edilen veriler üzerinde yapılacak olan istatistiksel analizlere karar vermek için Kolmogorov-

Smirnov ve Levene Testi yapılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının dağılımının normal ve varyansları homojen olduğu için istatistik işlemlerde parametrik testlerden yararlanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının kendi içindeki gelişimlerini belirleyebilmek için, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımlı gruplar t testinden yararlanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının son test değerleri arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testinden faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler için uygulanacak istatistiksel işlemler, SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi çalışma öncesi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Spor eğitimi modeli ile planlanan ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan deney grubu öğrencileri ve geleneksel öğretim yaklaşımı ile planlanan ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan kontrol grubu öğrencilerinin, beden eğitimi ve spora ait ön test ve son test tutum puanları arasında fark olup olmadığına bağımlı gruplar t testi ile bakılmış ve bulgular tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Kontrol ve Deney Gruplarının Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum Ön Test-Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Tutum	N	Ön Test	Son Test	t	p
		$\bar{x} \pm ss$	$\bar{x} \pm ss$		
Kontrol Grubu	24	108.83 \pm 10.92	104.42 \pm 14.67	1.267	.218
Deney Grubu	24	108.21 \pm 13.31	105.50 \pm 13.75	1.552	.134

Tablo 4’te yer alan kontrol ve deney gruplarının beden eğitimi ve spora ait ön test ve son test tutum puanları incelendiğinde, kontrol grubunun ön testteki ortalaması $\bar{x} = 108.83 \pm 10.92$ iken son testte $\bar{x} = 104.42 \pm 14.67$ ’ye gerilemiş; deney grubunun ön testteki tutum puanlarının ortalaması $\bar{x} = 108.21 \pm 13.31$ iken, son testte $\bar{x} = 105.50 \pm 13.75$ ’e gerilemiştir. Bu sonuca göre hem kontrol hem deney grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutum giriş ve çıkış davranışlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir (Kontrol grubu: $t_{(1, 23)} = 1.267$, $p > 0.05$), (Deney grubu: $t_{(1, 23)} = 1.552$, $p > 0.05$). Hem spor eğitimi modeli ile ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan deney grubu öğrencilerinin hem de geleneksel öğretim yaklaşımı ile ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan kontrol grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarında azalma gözlenmiştir.

SEM ile ders dışı futbol çalışmalarına katılan deney grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ait tutum son test puanları ile GÖY ile ders dışı futbol çalışmalarına katılan kontrol grubu öğrencilerinin tutum son test puanları karşılaştırılmış ve iki grup arasında anlamlı fark olup olmadığı bağımsız gruplar t testi ile sınanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Kontrol ve Deneysel Gruplarının Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum Son Test Puanlarının Karşılaştırılması

Beden Eğitimi ve Spora Ait Tutum	N	$\bar{x} \pm ss$	t	p
Kontrol Grubu	24	104.42 \pm 14.67	-.264	.793
Deneysel Grubu	24	105.50 \pm 13.75		

Tablo 5 incelendiğinde, kontrol grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ait tutum son test ortalamasının $\bar{x}=104.42\pm 14.67$; deney grubu öğrencilerinin tutum son test ortalamasının ise $\bar{x}=105.50\pm 13.75$ olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre beden eğitimi ve spor ait tutum son test değerlerinde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir ($t_{(1, 46)} = -.264, p > 0.05$). Hem GÖY hem de SEM öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları üzerinde olumlu etkiler yaratmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, spor eğitimi modeli ile geleneksel öğretim yaklaşımının, öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarına etkisi araştırılmıştır. GÖY ile planlanan ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan kontrol grubu ve SEM ile planlanan ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan deney grubu öğrencilerinin tutum ön test ve son test değerleri karşılaştırıldığında, her iki grubun giriş ve çıkış davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Diğer bir ifadeyle, her iki model de öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumlarının geliştirilmesinde etkili olmamıştır. Ayrıca her iki grupta bulunan öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik son test tutum puanları karşılaştırıldığında iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Araştırma bulgularını destekleyecek doğrudan bir araştırma olmamasına rağmen, araştırma bulguları Wallhead ve Ntoumanis (2004), MacPhail ve diğerleri (2004), Doğu ve Altay (2010), Schneider ve Marriott (2010) ve Çelen (2012)'in yapmış oldukları çalışma bulguları ile benzerlik ve farklılıklar göstermektedir. Wallhead ve Ntoumanis (2004), lise öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada sadece spor eğitimi modeli ile ders işleyen grubun dersten zevk alma düzeylerinde bir artış olduğunu, geleneksel öğretim grubunda yer alan öğrencilerin zevk alma düzeylerinde anlamlı bir artış olmadığını bulmuşlardır. MacPhail ve diğerleri (2004), SEM'i beşinci sınıf öğrencileri üzerinde uygulamışlar ve çalışma sonunda; resmi yarışmalar ve festival gibi bölümlerin takım bağlılığı ile birleşmesinin bir sonucu olarak, modelin öğrencilere geleneksel yaklaşımlara oranla daha çekici geldiğini bulmuşlardır. Doğu ve Altay (2010); SEM'in 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ritim becerileri üzerindeki etkisini belirlemek amaçlı yaptıkları çalışmada, sezon sonunda kız öğrencilerin tamamının ve erkek öğrencilerin yaklaşık olarak %56'sının dans etmekten hoşlandıklarını bulmuşlardır. Schneider ve Marriott (2010), SEM'i basketbol ünitesinde uygulamışlar ve öğrencilerin

basketbola karşı büyük bir ilgi ve coşku gösterdiklerini bulmuşlardır. Çelen (2012) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, SEM ve doğrudan öğretim modeli ile ders işleyen öğrencilerin voleybola yönelik giriş ve çıkış tutum puanlarını karşılaştırdığında her iki modelde de çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmuştur. Ayrıca SEM ve doğrudan öğretim modeli ile voleybol derslerini işleyen öğrencilerin tutum erişimi puanları karşılaştırıldığında, spor eğitimi modeli grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlamıştır.

SEM’de öğrencilere oyunculuk görevi dışında antrenörlük, takım idareciliği, kondisyonerlik, hakemlik vb. gibi farklı roller verilmekte ve bu roller sayesinde öğrencilerin öğrenme-öğretme süreci içerisinde aktif olarak yer almaları sağlanmaktadır. Öğretmen merkezli yöntem ve modellerde kullanılmayan bu roller, öğrencilerin farklı deneyimler yaşamalarına imkân sağlamaktadır. Öğretmenden öğrenciye aktarılan antrenörlük, takım idareciliği, kondisyonerlik, hakemlik vb. roller, geleneksel beden eğitimi çalışmalarına kıyasla öğrencilere daha fazla sorumluluk yüklemiş ve öğrencilerin daha fazla konuda bilgi sahibi olmalarını gerektirmiştir. Buna ek olarak; SEM’de, öğrencilerin akran eğitimi etkinlikleri ile öğretmenden bağımsız olarak birbirlerinden öğrenmesi, yarışmalara ve festivale takım olarak birlikte hazırlanmaları, çalışmaların öğretmen direktifleri olmadan işlenmesi, sezonun başından sonuna kadar öğrenciler tarafından yönetilmesi gerekmektedir. Çalışmadaki öğrencilerin sınıf seviyelerinin diğer araştırmalara göre küçük olması ve ilk kez SEM ile uygulama yapmaları, öğrencilerin rollere alışamamalarına ve rollerin gereğini yerine getirememelerine neden olmuş ve dolayısıyla beden eğitimi ve spora olan tutumlarını geliştirememiş olabilir. Ayrıca SEM’in sürdürüldüğü sezon uzunlukları da çalışmalar arası farklılığa neden olmuş olabilir. Çünkü öğrencilerin yeni bir modele ve bu modelin uygulamalarına alışmaları için yeterli bir süreye ihtiyaç vardır. Bu çalışmada önceden belirlenen sezon uzunluğu, öğrencilerin SEM’i tanımalarına ve modelin uygulamalarına alışmaları için yeterli gelmemiş olabilir.

GÖY ile ders dışı futbol egzersiz çalışmalarına katılan kontrol grubu öğrencileri ise, egzersiz çalışmalarını öğretmen merkezli olarak işlemişler ve sezon içerisinde çok fazla maç yapmamışlardır. Bu durum, kontrol grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora olan tutumlarında farklılık yaratmamış olabilir. Öğretmen merkezli olan GÖY’de, becerilerin sürekli olarak tekrar edilmesi, öğrencilerin egzersiz çalışmalarından çok çabuk sıkılmalarına yol açmış olabilir. Öğrencilerin ders dışı egzersiz çalışmalarında sürekli maç yapmak istemeleri ve beklentilerinin bu yönde olması, ancak GÖY’ün kullanıldığı kontrol grubunda maç ortamlarının yeterince olmaması, kontrol grubu öğrencilerinin beden eğitimi ve spora olan tutumlarını olumsuz etkilemiş olabilir.

Sonuç olarak, SEM ve GÖY ile işlenen ders dışı futbol eğitim (egzersiz) uygulamaları sırasında, öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarının incelendiği bu çalışmada, hem SEM hem de GÖY, öğrencilerin beden eğitimi ve spora olan tutumlarının gelişmesinde olumlu etkiler yaratmamıştır.

SEM’in hedefi olan öğrencilerin bilgili, becerili ve istekli sporcular olarak yetiştirilebilmesi için beden eğitimi öğretmenlerine ve beden eğitimi öğretmenlerini yetiştiren öğretim elemanlarına hizmet içi seminerler düzenlenebilir. Derslerini Spor

Eğitimi Modeli'ni kullanarak ilk defa işleyecek olan öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının; modelin ilk uygulama bölümünde sabırlı olmaları ve sınıftaki otoritenin öğrenciye geçmesini kabul etmeleri gerekmektedir. Spor eğitimi modeli ile ilgili deneyimli öğretmenler bile, modeli işlerken birçok zorlukla karşı karşıya gelmektedirler. Bu nedenle, spor eğitimi modelini ilk kez kullanacak öğretmenlerin cesaretli olmaları ve kendilerine güvenmeleri gerekmektedir.

SEM'in farklı branşlar, öğretim kademeleri ve sınıf düzeylerinde uygulanması önerilebilir. Ayrıca SEM'in bilişsel, devinışsel ve oyun performansı gelişimine olan etkisi araştırılabilir. Buna ek olarak, SEM ve öğrenci rolleri ile ilgili öğrenci görüşleri belirlenebilir.

Kaynakça

- Büyükkaragöz, S.ve Çivi, C. (1999). Genel Öğretim Metotları. Ankara: Besa Yayın Dağıtım.
- Candan, N. (2005). Sporla eğitim-okul sporu sorunları ve okul sporunda yeni bir yapılandırma önerisi. 10-11 Haziran Bursa, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.
- Çelen, A. (2012). Spor Eğitimi Modeli İle İşlenen Voleybol Derslerinin Öğrencilerin Bilişsel, Duyuşsal ve Psikomotor Erişi Düzeylerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara:Türkiye.
- Demirhan, G. (2006). Spor Eğitiminin Temelleri. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi – Bağırhan Yayınevi.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise 1. sınıfların beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ölçeği II. Spor Bilimleri Dergisi, 10(2): 9-20.
- Doğu, S. ve Altay, F. (2010). Dans eğitiminde spor eğitim modelinin ritim becerileri gelişimine etkisi. 10-12 Kasım Antalya, 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri.
- Fidan, N. (1986). Okulda Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- GSB, (2012). Futbol Küçük (Erkek) – Yıldız – Genç (Erkek & Kız) Genel Açıklamalar. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı [Internet-10.12.2012 okulspor.sgm.gov.tr/talimatlar/futbol.htm].
- Güllü, M. ve Korucu, G. (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. 10-11 Haziran Bursa, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.
- Hünük, İ. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri ve Teknolojisi Programı, Ankara:Türkiye.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). İnsan ve İnsanlar. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Karasar, N. (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Macnaughton, G. and Williams, G. (1998). Techniques for Teaching Young Children in Theory and Practice. Australia: Addison Wesley Longman.
- MacPhail, A., Kirk, D. and Kinchin, G. (2004). Sport education: promoting team affiliation through physical education. Journal of Teaching in Physical Education, 23, 106-122.

- Özer D. ve Aktop A.(2003). İlköğretim öğrencileri için hazırlanmış bir beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin adaptasyonu. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 14 (2): 67-82.
- Schneider, R. C. and Marriott, S. T. (2010). Applying spor education model to basketball. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 81(2).
- Siedentop, D. (1982). Movement and Sport Education: Current Reflections and Future Images, Paper Presented at the Commonwealth and International Conference on Sport, Physical Education, Recreation and Dance, Brisbane, Australia.
- Siedentop, D. (1994). Sport Education: Quality PE through positive sport experiences. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Siedentop, D. (1998). What is sport education and how does it work? Journal of Physical Education, Recreation and Dance, 69(4), 18- 20.
- Subramaniam, P. R. and Silverman, S. (2007). Middle school students' attitudes toward physical education. Teaching and Teacher Education, 23.
- Şahinel, M. (2003). Etkin Öğrenme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Wallhead, T. L. and Ntoumanis, N. (2004). Effects of a sport education intervention on students' motivational responses in physical education. Journal of Teaching in Physical Education, 23, 4-18.
- Yavaş, M. ve İlhan, A. (1997). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Bursa: Melisa Matbaacılık, 2. Baskı.

The Effect of the Sports Education Model on the Attitudes of Students towards Physical Education and Sports

Teacher İbrahim Doydu
MEB-Turkey
brhmdyd@hotmail.com

Assist.Prof.Dr.Aylin Çelen
AİBÜ- Turkey
aylin_celen@hotmail.com

Assoc.Prof.Dr.Hakkı Çoknaz
AİBÜ- Turkey
coknaz_h@ibu.edu.tr

Extended Abstract

Purpose: The purpose of this study was to investigate the effects of extracurricular football training (exercise) performed according to a sport education model on the Middle School students' attitudes towards physical education and sports. This study conducted in the Çankırı for a period of 16 weeks.

Method: An experimental model with pre-test and post-test design mode was used. In this context, students in the middle school in the Çankırı were impartially assigned either to the experiment group, in which the sport education model was used, or to the control group, in which the traditional teaching approach was used. While an exercise program conducted according to a sports education program was implemented in the experimental group, traditional teaching approach was conducted to the control group. The study was performed with a total of 48 male students, with 24 students in the experimental group and 24 students in the control group. In order to assess the attitudes of the students from the experimental and control groups both at the beginning and the end of the study, the "Physical Education and Sport Attitude Scale" developed by Demirhan and Altay (2001) was used. For the analysis of the obtained data, the SPSS version 17.0 package program was used and the significance level for the statistical procedures was accepted as 0.05. The Kolmogorov-Smirnov Test and the Levene Test were used in order to determine the statistical procedures that would be performed on the data obtained from the control and experiment group students. To determine the progress achieved by the control and experimental groups in themselves, arithmetic means, standard deviations and the independent group t test were utilized. To determine whether there were any differences between the post- tests attitude values by the control and experimental groups, arithmetic means, standard deviations and the dependent group t test were used.

Results: When it was looked at the pre-test and post-test attitude scores of students from the experiment and control groups, no statistically significant difference was observed in both the control and experimental groups (Control group: $t_{(1, 23)} = 1.267, p > 0.05$), Experiment group: $t_{(1, 23)} = 1.552, p > 0.05$). When the attitude post-tests scores of students from both the control and experiment groups were compared, no statistically significant difference was observed between the two groups ($t_{(1, 46)} = -.264, p > 0.05$).

Conclusion: Both the traditional teaching approach and the sport education model have not generated positive effects on the development of students' attitudes towards physical education and sport.

Keywords: Education, Physical education, Sport Education Model, Traditional Teaching, Attitude

